

Ryszard Łubyk

**OCENA OBSZARÓW WIEJSKICH
PRZY WYKORZYSTANIU WYBRANYCH
WSKAŹNIKÓW ŚRODOWISKOWYCH**

***EVALUATION OF RURAL AREAS WITH THE USE
OF SELECTED ENVIRONMENTAL INDICATORS***

Streszczenie

Artykuł podaje (metodologię) algorytm, za pomocą którego można przeprowadzić w miarę obiektywny sposób ocenę obszarów wiejskich dla celów decyzyjnych administracji samorządowej. Przeprowadzenie wskazanej w algorytmie procedury ogranicza subiektywizm decyzji do minimum. Umożliwia porównanie obiektów powierzchniowych i ich ranking wykorzystując dostępne cechy charakteryzujące badane obiekty powierzchniowe, znajdujące się w bazie samorządów lokalnych i ewidencji gruntów. Algorytm pozwala na wykorzystanie dostępnych prostych narzędzi elektronicznych, które w znakomity sposób wspomagają proces decyzyjny.

Słowa kluczowe: decyzja, obszar, ocena

Summary

The article presents (methodology) an algorithm with the help of which one can conduct, in a fairly objective manner, an evaluation of rural areas for decision making purposes of the local government administration. Conducting the procedure indicated in the algorithm limits subjectivity of the decisions to a minimum. enables to compare land objects and their ranking/classification using available characteristics of the examined land objects which are in the databases of local self-governments and land register. The algorithm allows for the application of simple electronic tools, which perfectly support the decision making process.

Key words: decision, area, evaluation

WSTĘP

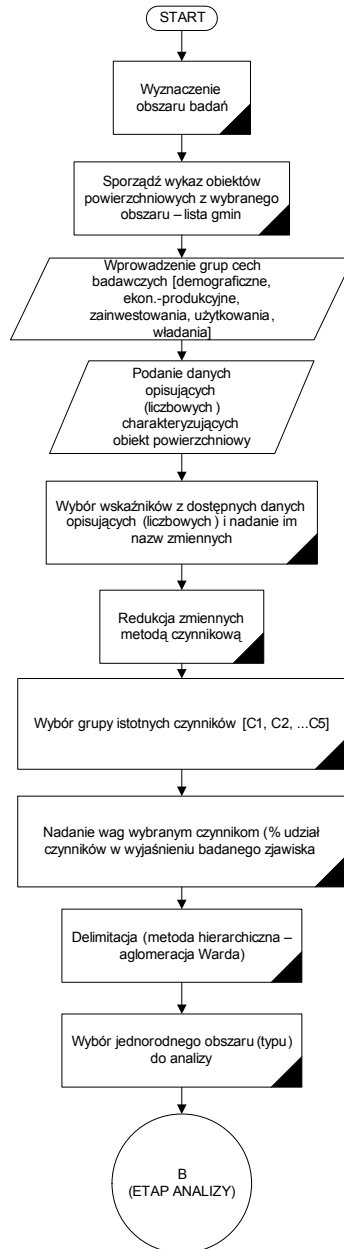
Potrzeba poznania stanu zagospodarowania zamieszkiwanej przestrzeni wykorzystywanej do celów gospodarczych, inwestycyjnych, kulturowych, sportowych przez samorząd lokalny w celu jego dalszego rozwoju staje się koniecznością. Do obiektywnej oceny obszarów wiejskich, o ile jest to w ogóle możliwe należy posłużyć się odpowiednimi narzędziami na miarę dzisiejszych czasów.

METODA OCENY OBSZARÓW WIEJSKICH

Obszary wiejskie pełnią wiele różnych funkcji, z których dominującymi są produkcja rolnicza i gospodarka leśna oraz związane z nimi osadnictwo. W ostatnich latach, głównie na skutek urbanizacji i uprzemysłowienia w warunkach gospodarki rynkowej obserwujemy znaczną aktywizację funkcji nierolniczych na obszarach wiejskich [Gawroński 2003]. Gospodarka ziemią jest jednym ze składników szeroko rozumianej „gospodarki przestrzeni” i dlatego jest ściśle związana ze wszystkimi elementami planowania przestrzennego. Ziemia, niezależnie od formy władania nią, jest podstawowym składnikiem środowiska przyrodniczego i stanowi dla ludzi podstawę ich egzystencji [Mikulska 1995]. Opracowanie programu rozwoju obszarów gmin wiejskich i miejskich powinna poprzedzać analiza uwarunkowań pozytywnych i negatywnych zjawisk, jakie dotychczas zaistniały [Brodziński 1999].

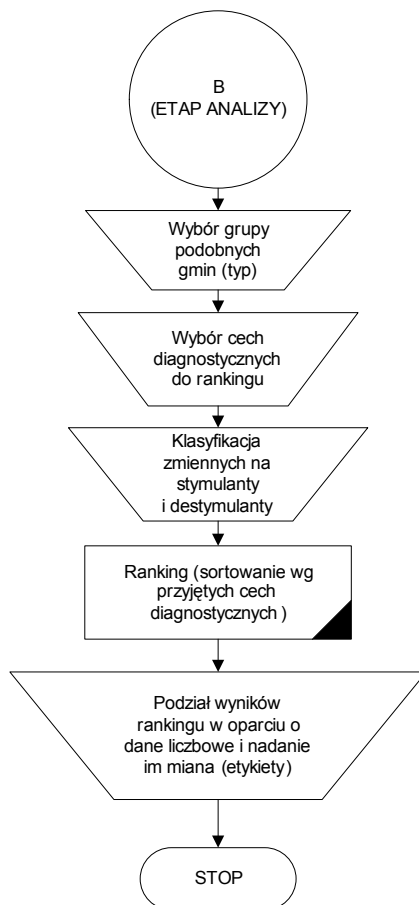
Możliwość dokonania takiej oceny jest niezbędna do racjonalnego podziału środków na ich rozwój. Zawsze pewne grupy społeczne będą podejmowały próby wywierania presji na decydentów. Dlatego koniecznym wydaje się przyjęcie sposobu, metody postępowania, która w miarę zobiektywizowałaby ten proces i w sposób szybki pozwoliła na dokonanie zróżnicowania obiektów powierzchniowych, pozwalając tym samym na opracowanie racjonalnego programu rozwoju powiatu, gminy, wsi na podstawie dostępnych i wiarygodnych zmiennych charakteryzujących te obiekty. Do wykonania tych czynności autor proponuje zastosowanie „kompleksowej metody oceny obszarów wiejskich z zastosowaniem wybranych wskaźników środowiskowych”.

Wszystkie cechy opisujące poszczególne grupy zbiorowości (zmiennie) proponuje się przyjąć w miarę zgodnie z proponowanymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z 29 czerwca 2005 r. (Dz.U. nr 131, poz. 1092 z póź. zm.) w sprawie powszechnej taksacji nieruchomości. Do czynników tych zaliczono: położenie, przeznaczenie w planie miejscowym, sposób użytkowania, wyposażenie w urządzenia infrastruktury technicznej, stan zagospodarowania, klasa gruntu. Wpływają one na wartość katastralną gruntu, a zatem także na ocenę (wartościowanie) badanego obszaru.

Algorytm 1.1. Metoda kompleksowej oceny obszarów wiejskich z zastosowaniem wybranych wskaźników środowiskowych (część I)

Algorithm 1.1. Method of comprehensive evaluation of rural areas with the use of selected environmental indicators (part I)

Algorytm 1.1. Metoda kompleksowej oceny obszarów wiejskich z zastosowaniem wybranych wskaźników środowiskowych (część II)

Algorithm 1.1. Method of comprehensive evaluation of rural areas with the use of selected environmental indicators (part II)

Następnie przeprowadzamy typologię i wybieramy interesującą nas grupę podobnych obiektów powierzchniowych. W zależności od celu decyzyjnego przeprowadzamy ranking (hierarchizację) tej grupy na podstawie cech diagnostycznych podzielonych na stymulanty i destymulanty. Taki podział zmiennych pozwala na uzyskanie poprawnej kolejności na rankingowej liście badanych obiektów powierzchniowych (gmina, wieś). Tak przyjęte cechy diagnostyczne, charakteryzujące badane obiekty powierzchniowe i przeprowadzona procedura tworzą płaszczyznę do podjęcia najbardziej racjonalnej i obiektywnej decyzji. Zaproponowany algorytm zweryfikowano, dokonując oceny pogranicza polsko-ukraińskiego.

PODSUMOWANIE

Zaproponowana metoda oceny obszarów wiejskich przy zastosowaniu wybranych wskaźników środowiskowych pozwala na przeprowadzenie szybkiej oceny badanego obszaru. Dostępne programy komputerowe (Statistica) i miarodajne wielkości liczbowe (ewidencja gruntów) będące w posiadaniu gmin gwarantują osiągnięcie celu.

BIBLIOGRAFIA

- Brodziński Z. *Uwarunkowania rozwoju gmin wiejskich na przykładzie woj. warmińsko-mazurskiego*. Zesz. Nauk. nr 1 TROW, Olsztyn 1999.
- Gawroński K. *Analiza skutków prawnych zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na przykładzie wybranej gminy*. Zesz. Nauk. AR we Wrocławiu nr 464, 2003.
- Mikulska K. *Ekologiczne uwarunkowania gospodarki ziemią na obszarów wiejskich*. PWN – Geodezja i Kartografia t. XLIV, z. 2–3, 1995.

Doc. dr inż. Ryszard Łubyk
37-500 Jarosław
Dobrzańskiego 2/28
mierniczy@poczta.fm

Recenzent: *Prof. dr hab. inż. Urszula Litwin*